

Ætlar at dyrka blómur, kálplantur og agurkur

Ólavur Patursson hevur góðar vónir, og heldur at tiltakið er figgjarliga forsvarligt, men tað helt Menningargrunnurin ikki

— Eg rokni avgjørt við, at vakstrarhúsið kann bera seg, men so skal eisini arbeiddast, sigur Ólavur Patursson, sum rekur Urta-garðin í Kirkjubø.

Ólavur Patursson hevur júst bygt eitt vakstrarhúsið í Kirkjubø fyrri útvið hálvaðru millión kr. Í vakstrarhúsinum ætlar hann at framleiða vanlig blómusløg, kálplantur og møguliga agurkur.

Hóast alt húsið ikki er liðugt gjørt enn, varð tað tikið í brúk seinast í august og í næst síðstu viku vórðu tær fyrstu planturnar seldar út úr húsinum.

Tær vórðu seldar til Havnar og út á bygd. Ólavur sigur, at áhugin fyrri at keypa føroyskt framleiddar plantur er stórur allastaðni í Føroyum.

Umframt at reka vakstrarhúsið, fæst Ólavur eisini við at gera tað írestandi av húsinum liðugt. Til várs roknað hann við, at alt húsið er fult og so kann hann bara hugsa um sjálva framleiðsluna.

Útbúgving úr Noregi

Ólavur, sum er í tjugunum, hevur lært til gartnari-teknikkara í Noregi. Útbúgvingina hevur hann av tveimum skólum, umframt at hann hevur arbeitt á fleiri gartnarum ymsastaðni í Noregi. Tilsamans tók útbúgvingin honum fimm ár.

Annars hevur Ólavur fingist við urtagarðsbrúk frá tí fyrsta. Familjan hjá honum hevur havt tvey smærri vakstrarhúsi í Kirkjubø síðan undir kríggnum, tá tey m.a. framleiddu tomatir.

— So tomatir eru framleiddar í Føroyum, áðrenn vakstrarhúsið í Hoyvík fór at framleiða tomatir. Tað vóru serliga teir bretsku hermenninir, sum keyptu tomatirnar, sigur Ólavur, sum annars upplýsir, at í fimtiárunum vórðu agurkur eisini framleiddar í Føroyum. Tað var Thorvald Poulsen, gartnari í Havn, sum framleiddi tær.

Í Kirkjubø góvust tey við at framleiða tomatir nakað eftir krígið. Tað loysti seg ikki. Í staðin vórðu rósar framleiddar.

Hesi vakstrarhúsinu eru tikin niður í samband við byggingina av hesum nýggja húsinum. Tey vóru

ótiðarhóskandi og kravdu nógvá orku.

Einki úr Menningargrunninum

Afturkomin úr Noregi starvaðist Ólavur í vakstrarhúsinum í Hoyvík.

Sjálvur hugsaði hann um at fara undir eina vakstrarhúsfamleiðslu, men tær góðu royndirnar í Hoyvík skundaðu undir ætlanina.

Tað er hálvt triðja ár síðan hann fór undir at fyrireika byggingina. Hann søkti Føroya Jarðarráð og Menningargrunnin um figging.

Jarðarráðið læt 60% av kostnaðinum í lagaligum lánun, meðan Menningargrunnurin ikki læt nakað við tí grundgeving, at tiltakið ikki var figgjarliga forsvarligt.

Men hesa fatan hevur Ólavur sjálvandi ikki. Tvørturímóti heldur hann, at vakstrarhúsið kann bera seg figgjarliga, lona honum og møguliga einum starvsfólki afturat.

Av restini hevur Ólavur sjálvur figgja helvtina, meðan fyrítøkan, sum hevur latið húsið, hevur figgjað hini 20 prosentini.

Tær árligu útreiðslurnar til rentur og avdreg fara at liggja um

150.000 kr. V.ø.o. skal nógv framleiðast.

Akkurat hvussu stórum umsetningurin verður, dugir Ólavur ikki at siga í løtuni, tí framleiðslu-ætlanin eru broyttar, frá tí hann gjørdi upprunaliga útrokningarnar.

Oljuprisurin ávirkaður

Hetta kemst av teimum hækkingum oljuprisinum. Teir eru tvífaldaðir, síðan Ólavur gjørdi útrokningarnar. Ein avleiðing av hesum verður, at Ólavur fer at skerja ta ætlaðu agurku-framleiðsluna.

Tó ætlar hann ikki heilt at sleppa agurkunum, men ætlar, at framleiða agurkur teir heitastu summarmánaðirnar fyrri at brúka sum minst av orku. Orkunýtslan er annars stór. Tann árliga oljunýtslan er mett til 70.000 litrar.

Annars fer Ólavur undir vanligu blómufamleiðslu og komandi vár fer hann undir at framleiða kálplantur — blóm-kál, hvít-kál, spískkál og salathóvd.

Í løtuni starvast Ólavur einsamallur, men tá húsið er liðugt, ætlar hann at fáa sær eitt hjálparfólk, umframt árliga hjálp, tá nógv er at gera.

Plássparandi borð

Sjálvt vakstrarhúsið er býtt upp í tríggjar partar. Harafturat kemur eitt arbeids- og fyrrum miðskeiðis í húsinum.

Útbúnaðurin er tann mest framkomni á marknaðinum. Soleiðis hevur húsið sjálvvirkandi taðingar- og vatningarút-búnað, sjálvvirkandi hita-út-búnað, myrkaleggingar-gardinur o.s.fr.

Sjálvar planturnar standa á borðum, sum eru á rullum. Hesi spara eini 20 pst. av gólvplássi, við tað at tað slepst undan miðgongum. Á borðunum, sum hava máttir í botninum, eru vatningarslangur við smáum fráenslum. Vatnið fer út um máttirnar og verður síðani sogg upp av plantunum.

Ólavur Patursson visir fram júststjórurnar

Neyv hitastýring

Hitaútbúnaðurin er skipaður soleiðis, at oljufýringin slóknar, tá sólir hitar nógv mikið.

Verður ov heitt inni, fara lúkurnar undir mønuni upp. Fyri at spara mest møguligt, tendrar oljufýrið ikki, fyrr enn lúkurnar eru aftur. Og lúkurnar fara ikki upp, fyrr enn oljufýrið er slóknað. Í erva stýrir ein fotosella hita-skipanini millum dag og nátt.

Tann eini parturin hevur ljósar gardinur, sum við elmeigi kunnu trekkjast fyrri. Hesar halda væl hitanum. Í tí eina partinum eru myrkaleggingargardinur. Hesar verða brúktar til tey blómusløg, sum skulu hava langa nátt og stuttan dag undir vøkstrinum. Hesar gardinurnar kunnu eisini bíta partin upp í trý.

Í arbeidsrúminum er eitt kuldarúm, har teir plantaðu leykirir standa í tí tíðarskeiðinum, teir skulu hava tað kalt — úr 14 upp í 20 vikur. Í løtuni standa einir 40.000 leykir har. Við kuldarúminum ber til at stýra blómring-tíðini hjá plantunum.

ir, men ætlar tú at fara undir at dyrka tomatir?

— Eg havi ikki ætlað tað. Nú framleiðir Kári á Lofti í Sandavági tomatir og ætli eg mæi at lata hann framleiða tær. Harafturat dámar mær betur at fáast við agurkur.

— Vakstrarhúsið í Sandavági framleiðir eini 10 tons av tomatum árliga. Føroyska brúkið er eini 80 tons. Kundi so ikki meira verið framleitt í Føroyum?

— Kári á Lofti hevur í samrøðu vist á, at vit helst ikki skulu framleiða meira í Føroyum, men eg eri ikki samdur við honum í hesum. Eg meti, at vit kunnu framleitt góða helvt av føroyska brúkinum í Føroyum. Føroysku tomatirnar hava ein góðan pris og er Kári á Lofti bangin fyrri, at prisurin fer at minka á tomatunum, um meira kemur á marknaðin. Eg trúgvi ikki, at ein hægri prisur á teimum føroysku tomatunum kann halda í longdini, og tí meini eg ikki, at ein stórri framleiðsla fer at órógva prisin.

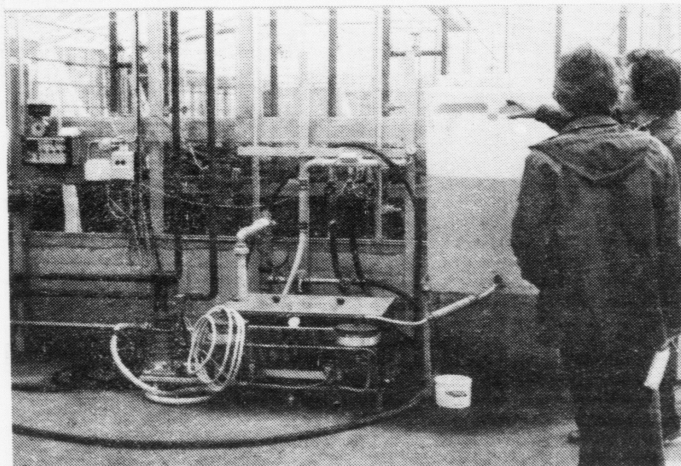
Fáa toll og eykagjöld aftur

— Hvussu eru tit annars fyrri í mun til vakstrarhúsaðrastaðni?

— Hjá dønnum er oljan biligari, við tað at danskir gartnarar fáa toll og eykagjöld afturgjöldin í ein vísan mun. Tað gera vit ikki.

— Ikki tí at eg haldi, at vit skulu koyra við stúðningi, men afturímóti skulu klára okkum við góðari dygd.

— Er tollur á ráveruni? — Tað er eisini tollur á ráveruni, sum vit kunnu sloppið undan. So vóru vit eisini meira kappingarførir við teir útlendsku framleiðararnar. Men eg vil tó siga, at eg slapp undan at gjalda toll av sjálvum húsinum, sigur Ólavur Patursson at enda.

Ólavur Patursson greiðir frá taðingar- og vatningarútbúnaðinum